

MLADO JUTRO

št. 52. V Ljubljani, dne 29. decembra 1940 Leto XI.

Z nočnim letalom

Z naklonjenostjo usode pa je negotovost trajala le nekaj dni, kajti tako John kot Mick sta si kmalu opomogla. Zlasti John je bil hitro pri močeh in ko ga je zdravnik odpustil iz zdravilišča, je na policijskem uradu na dolgo in široko razložil presenetljive dogodke. ki jih je doživel ob svojem prvem poletu. Nič manj pozorno ga niso seveda poslušali tudi na letališču, kjer je postal sedaj središče splošnega zanimanja. Zaradi junaškega in hladnokrvnega obnašanja so ga vsi hvalili in mu je bilo že kar neprijetno. Uprava letališča je sklenila, da bo priredila v čast mlademu

junaku svečanost, na kateri naj bi bili navzočni vsi člani velike letalske družine. Johnu je bilo naročeno, da povabi osebno na to slavlje mojstra Micka. Neko popoldne sta ga zaradi tega obiskala z očetom. Sicer jima je bil dovoljen le kratek čas za razgovor, vendar je bilo svidenje nadvse prisrčno. Micku je bilo obljubljeni, da bo smel že v nekaj dneh zapustiti bolnico. Ko sta se poslavljal, jima je vesel zagotovil. »Torej, na veselo svidenje pri veliki svečanosti.«

Dnevi so minevali naglo. Uprava letališča je že razposlala vabila za poča-

stitveno slovesnost, ki so se je vsi povabljeni prisrčno veselili. Ko je nastopil slavnostni večer, je bil John v največji zadregi. Pomislite, saj ni malenkost za mladega neizkušenega dečka, če ga posadijo na najbolj častno mesto in gostje kar tekmujejo, kdo ga bo lepše počastil. Kar nič domače se ni počutil. Vse drugače je to, ko se sme potikati svobodno po letališču in kramljati priprosto z vsemi uslužbenci. Toda ni pomoči, tudi take stvari je treba junaško prenesti. John se je pač vdal in ljubeznivo odgovarjal na vse strani, pripovedoval, slikal, risal podrobnosti svojega junaštva. Vendar pa vse to še ni

bil višek: po okusni slavnostni večerji se je dvignil ravnatelj in tedaj je zaplalo dečku srce, kot niti tedaj, ko je bil v največji zadregi v letalu. Družba je takoj umolknila in ravnatelj ga je s svečanim, povzdignjenim glasom nagovoril:

»Dragi John Smith, spoštovana gospoda, tovariši in sodelavci! Prvič v zgodovini našega letališča in našega letalskega delovanja, ki je popisano že z mnogimi junaškimi in razburljivimi dejanji, smo se nocoj zbrali, da poča-

stimo tako mladega junaka, ki zaenkrat niti ni letalec. Vsem vam je znana njegova zgodba in reči moram s čimer se boste nedvomno vsi strinjali, ne glede na uslugo, ki nam jo je napravil, ko je obvaroval dragoceni tovor pred zločinci, da je njegovo dejanje občudovanja

vredno in smo mi zelo ponosni nanj.« Vsa družba je pri teh besedah zaploskala. Johnu je bilo tako nerodno, da se je pozabil prikloniti za zahvalo. Ravnatelj pa je nadaljeval: »Dragi John, mlad mož s takimi sposobnostmi, bistro glavo in jasnimi očmi kakor so tvoje, bo pri nas vedno dobrodošel in z veseljem sprejet. Upam, da ne boš odklonil našega vabila pa tudi ne našega skromnega darila, ki ti ga poklanja uprava kot zahvalo za storjeno.« Potisnil je presenečenemu dečku v roko prav skromno zalepko in vsi so ga ponovno pozdravili s ploskanjem in čestitkami.

Ko so se pozneje mojster Mick, John in njegov oče vračali domov, je Mick menil zadovoljno: »No, dragi gospod Smith, sedaj ste brez skrbi za bodočnost svojega sina.« Smith se je samo zahvalno nasmehnil odvrnil pa mu ni besede. Vsa slavnost mu je še krepko šumela po glavi in bil je na svojega sina ponosen. Ko sta kmalu nato prispela domov in odprla zalepko, sta bila prijetno presenečena: v njej je bilo čekovno nakazilo na 1000 funtov šterlingov. Kaj takega nista niti v sanjah pričakovala. V našem denarju je namreč tako darilo vredno okoli 200.000 din. Nagrada je bila torej vsekakor dostojna za pogumno dejanje. Da jima je bilo s tem življenje močno olajšano, boste verjeli že sami, pa mi ne boste zamerili če se sedaj poslovim od vas, ko je zgodba pri srečnem koncu.

K O N E C

Ina Slokan:

Božična legenda

Solza, ki je dečku lepela na licu, se je hipoma posušila. V sanjah se je presrečno nasmehnil.

»Zdaj je srečen, vsaj v sanjah je srečen.« se je nasmehnil božji Otrok in z angelom sta tiho odšla.

Tako sta hodila od hiše do hiše in mesečina jima je kazala pot. Nešteto otrok je že sanjalo lepe sanje, nešteto solza je bilo posušenih, ko se je božji Otrok sklonil nad malo spečo deklico, ki je bila bleda in drobna ter je rahlo, težko dihala, kakor da sanja nekaj strašnega.

»Imenuje se Marjetica«, je bral angel v knjigi. »Njen oče je na božiču izkrvavel. Mater pa je pred tremi ura-

mi zasulo v zaklonišču. Zdaj umira ne-
kje daleč v bolnišnici...»

Božji Otrok je tiho zajokal od so-
čutja: »Uboga, nesrečna mala Marjeti-
ca«

Potem se je sklonil nad deklico niz-
ko nizko. Njegove ustne so dihnile
poljub na njeno čelo, ko je šepetal:
»Marjetica, sirotica sanjaj lepe, naj-
lepše sanje o drugem svetu, prelepem,
pravičnem svetu. Tam ni ljudi z bom-
bami in puškami. Tam, Marjetica, boš
srečala svojega očka in mamico.«

Marjetkina usteca so se razprla v ve-
sel, srečen nasmeh. Božji otrok je z
angelom tiho odšel. Po licih pa so mu
še vedno tekale debele solze.

Ko so vsi otroci, ki jih je vojna po-
gnala daleč od doma, sanjali lepe sa-
nje, sta božji Otrok in angel spet sed-
la na božično zvezdo.

»Tja, kjer grme topovi!« je ukazal
božji Otrok in zvezda je šinila nazaj
čez morje proti krvavi zarji.

V glušem trušču razletajočih se
bomb, grmenju topov, pokanju pušk,
krikih in stokih sta spet stopila na ze-
meljska tla. Vseokrog ogenj, vseokrog
kri, tonla človeška kri...

Mali drobni, zlatokodri božji Otrok
je rahlo stopal med umirajočimi. Skla-
njal se je in polagal svojo belo tonlo
roko na okrvavljena čela. Na ta ubo-

ga, ranjena čela so kapljale njegove
greške, bridke solze.

»Sanjajte, sanjajte, ubogi nesrečni,
sanjajte najlepše, večne sanje o bolj-
šem življenju, kjer ni bomb, ni puške.«

Okrvavljene roke so se iztezale za
malim, čudežnim tolažnikom. Hropeča
grla so ga klicala s tisočimi imeni.

»Zakaj prihajaš tako pozno, ti ču-
dežni? Zakaj nam prinašaš vest o bolj-
šem življenju zdaj, ko umiramo? Ta-
ko radi bi še živeli, živeli, živeli...«

Vseokrog kriki, vseokrog ogenj in
kri. Bela srajčica božjega Otroka je
vsa raztrgana in okrvavljena in on sam
je tako strašno truden in žalosten.

Ko je zablestela na vzhodu danica,
se je vrnil z angelom k svoji nebeški
materi.

Ko je stopil k njej, je tiho rekla:
»Sin moj, odpočij si, truden si.«

Božji Otrok je zavzdihnil in položil
glavico v materino naročje.

»Oh, mati moja,« je rekel bridko,
»tako rad, tako silno rad bi bil še en-
krat razpet na križ, če bi mogel s svo-
jim trpljenjem odkupiti vse to veliko
trpljenje ljudi na zemlji...«

K O N E C

D. R. — dijak:

Dve uri

»In če se kemiže ne učiš, dobiš cvek.
Tu se ne moreš izvit.«

Vse je zaviselo samo o tistem naj-
lepšem, kar lahko naredi profesor pred
svojimi dijaki: da namreč po trpinče-

nju in živčni napetosti vsega razreda
kratkoterminalno zapre katlog in je konec
Kalvarije.

Črepina je postavil vse na kocko;
prav na robu kocke je tičala stvar in

kocka sama je stala na robu. Eden kakor drugi rob je bil most čez džeheno v sedma Allahova nebesa; ozek kakor rezilo noža in še kaj hujšega je utegnilo priti. O, kismet, kismet! je mlo tarna! dijak Črepina in knjigo kmita je imel najbrže za koran. Pa ga ni

odprl. Ko ga je znal pa napamet. Molil je suro za suro in osnova vsake sure je bilo šepetanje. Včasih se je zaslišalo: »... rabi se v industriji stekla,« ali »keramika je...«, ali »to je zmes, ne, je dvojna sol...«. Na to osnovo je potem prišlo vse nadaljne, kakor: pre-

Stana Vinšek:

mikanje sem in tja, spreminjanje barv in požiranje slin.

»Zakaj ste pa pisali s svinčnikom?« je vprašala profesorica dijaka in mu pokazala zvezek.

»Morda se bo tako čas zavlekel,« si je mislil Črepina in že se mu je zdelo, da je njegov kismet tak kakršnega si tako vroče želi. A profesorica je že dala naslednje vprašanje in ... že je segla po tistem zelenem zvezku »Dovolj!«

»Dovolj!« ponavlja Črepina sam pri sebi in zanj sploh ni razreda ne sfolcev, le profesorica je, ki ga bo poklicala...

A ... O džehena! Zahvaljen modri kismet! Profesorica je obrnila polovico kataloga in katalog je bil zacrt. Tako na hitro in samoumetno je bilo narajeno, da se je zdel Črepini skoraj nepotreben tisti poprejšni strah in kocka in džehena. Bilo je konec natezanja. Od tu in tam se je začel vs blažen vzdih in nad klopmi sklonjeni dijaki so se naslonili nazaj.

K O N E C

Povest o pravici

»Čuj, sosed,« je rekel ondan stric Sime Robajevi mami, tale tvoj Minec pa ga res malo preveč lomi!« »Lomi ga, lomi,« je vzdihnila žena »pa kako naj si pomagam? Odkar mi je umrl mož moram sama skrbeti za vso kopico otrok in komaj zmorem toliko da ne stradajo — pa mi je ta šmentani fant kar zrastel čez glavo. Očeta mu manjka, moške roke je potreben pa brezove masti, da bi spet vedel, kaj je dobro in prav!« »Da, da, tako je, tako,« je pritrdil stric Sime, »res škoda, da ti je ubilo starega. Zdaj pa, če ga ti ne boš ugnala, pa ga bo ugnalo življenje — in to tepe bolj trdo kot očetova roka.«

Vdova je vzdihnila in si skrivaj z žuljavo roko obrisala solzo — saj niti potožiti ni smela, kaj šele pokarati ko je pa koj zrastle njen drugorojeni, njen Miha, ki je lastil vso oblast in vse pravice v hiši odkar ni bilo več očeta. Tak fant smrkavec še pravzaprav po letih pa je mislil da ga mora radi njegove res izredne telesne moči vse ubogati in da so mati, bratje in sestre samo radi niega na svetu.

Nace, najstarejši, je želel le v miru delati in živeti — pa Mihi ni bilo bratovega dela nikdar dovolj, vedno se je usajal nad njim in mu grenil življenje, kjer je le mogel. Po običajih in navadi bi imel najstarejši za materjo prvo besedo pri hiši, toda Miha je s svojo neugnano trmo in častihlepnostjo kmalu prijel za vajeti in poveljeval, kot bi bil on po vsej pravici pravi gospodar vse domačije. Pohlevni in malo brezbrizni Nace se je kmalu udal.

Jože, tretji, izredno darovit, a slaboten deček, je gojil eno samo gorečo željo; da bi šel v mestne šole — in ta želja bi se mu tudi izpolnila, če ne bi bilo Mihe. Ta pa je bil gluha za vse bratove prošnje in materino prigovarjanje, še učiteljeva in župnikova beseda ni nič zalegla: Jože je moral delati doma kot mali hlapec, čeprav je od žalosti in prenapora kar vidno hiral in kopnel. Vsak dan je bil tudi vik in krik radi Janka, najmlajšega izmed bratov, ponesnega in samcsvojega dečka, ki se je vedno spet upiral bratovemu nasilju, a se je moral naposled radi ljube mihi le spet škripajočih zob udati v usodo. Toda iz vedrega, nadarjenega fanta je tako postal mrk, zagujen in sem vase zaprt otrok, ki ni mislil na kaj drugega kot na to, kako bi starejšemu bratu nagajal in se mu osvetil. In Francka? Materi so se kar oči orosile, če se je spomnila te svoje najmlajše. Nežna punčka je, komaj je dohro shodila, pričela kličati čudno lepe čipke. Naučila jo je bila te umetnosti pokojna stara mati, ki je bila neke od Zirov doma. Franckini šibki prstki so bili kar čudovito spretni in nihče ne bi bil mislil ob teh majhnih umetvorih, da jih je izdelal ta drobni, bladi otrok. Mati je prodajala čipke sosedam in letoviščnikom in vesela spravila denar in marsikatero besedo odkritosrčnega priznanja. To pa seveda ni bilo prav Mihi — da bi kdo kaj več vedel in znal kot on? In tako so klopke in bele niti žalostno visle z blaznice, Francka pa je morala delati, da so ji beli prstki kmalu postali hrčavi, trdi in okorni. »Eden mora komandirati in drugi ga morajo ubogati drugače gre vse navzkriž,« je ugovarjal Miha vsakemu, ki mu je hotel kaj oporekati. »Jaz sem najmočnejši, zato naj ubogajo mene!«

»Tepec«, mu je rekel stari župnik na svoj odkriti način, »kaj res ne moreš izpredvideti, da vsak ni za vse? Ti si

pač za telesno delo, ti, ki si močan kot vol — drugi pa je boljši za učenje in tretji spet za kaj drugega. Vsakemu svojo! Ni drevo podobno drevesu in ne žival živali — pa naj bi bil vsak človek ravno popolnoma tak, kot je drugi? Bog že ve, kako je prav in je vsakemu razdelil delo po sposobnosti in moči in ti nikar ne misli, da si modreši od njega in boš ti vladal po svoji pameti, neumni!«

Pa kaj ko so bile vse besede le bob v steno in je vsa družina še nadalje trpela radi Mihovega nasilja. Toda — vsaka reč ima svoj konec. Tako se je tudi pri Robarjevih kar čez noč vse izpremenilo. To pa je bilo tako:

Obirali so črešnje, tisto veliko, ki stoji tam zadaj za hlevom. Jože in

Janko sta se ponudila, da bi splezala na drevo, toda Miha ni hotel o tem nič slišati. Ni zaupal in ni privoščil bratoma, da bi skrivaj vtaknila par črešenj v usta, saj je že komaj čakal na izkupiček, da si kupi nove škornje in se postavi pri nedeljskem prošnju, da bodo vsi videli, kdo je gospodar in posestnik. »Miha, prosim te, imej vendar pamet,« ga je rotila mati, »ti si vendar pretežak — drevo je staro in krhko, veja se bo zlomila pod teboj!« Pa — Miha je pač spet sam vedel vse najbolje in tako se je zgodilo: naenkrat je ležal pod črešnjo, nezavesten in ves krvav, s polomljenimi udi.

Mati in bratje so se vsi prestrašeni trudili za ponesrečenca, Francka pa je vsa v solzah hitela po sosedu. »Ni take sile, ni,« je rekel stric Šime, »po gospoda še ne bo treba, ampak trajalo bo pa tudi še precej časa, predno bo Miha spet igral generala v vaši baj-

ti — če bo sploh še kdaj,« je pristavil sam zase.

Izkušeni mož je imel prav. Pomagal je preplašenim, spraviti nesrečnega fant v hišo, nato pa je nemudoma odšel, da privede zdravnika. Še predno je minila ura je bil Miha, ki se je takšas že zavedel v zasilnih obvezah, skrbno položen na voz in stric Šime ga je odpeljal v mesto. V bolnišnico. Jože ga je spremljal in se vneto trudil, da bi mu po najboljših mnoh lajšal bolečine. Mati bi ga bila tudi rada spremljala, pa žalost in strah sta ji bila preveč prizadejala — sama je bila potrebna pomoči in sočutja.

Več težkih, dolgih tednov je Miha ostal v bolnišnici. Kot v strašnih, morečih sanjah je preživel čudno tesnobo belih operacijskih dvoran, brezmočno je trpelo orjaško telo v bolečinah in vročini, negibno so ležali težki udi v debelih mavčevih obvezah. Zarjovel je včasih neugnani človek v srditem, brezmočnem upor, v divjem hrepenanju po svobodni kretnji, po svežem zraku domačih planin. Zdravje se je počasi vračalo, toda moč je kopnela, kot je kopnela zdrava rdečica v zatohlem ozračju velike bele dvorane, polne tožb in vzdihljajev.

Bratje so ga pridno obiskovali in tudi setrica Francka, in še mati se je spravila na pot, da potolaži sina. Nihče mu ni ničesar očital. Vsak je imel le toplo, tolažilno besedo in kak pribojšek tudi nikdar ni pozabil prinesti s seboj. Vsem se je silno smilil in vsi so še prekmalu uvideli, da nikdar več ne bo isti, kot je bil pred nezgodo.

»Kako je doma? Kaj delate? Ste že spravili na veliki njivi?« Vse je hotel vedeti okrevajoči in čudno bridko mu je bilo ob misli, da gre tudi brez njega vse svojo pravo pot, mirno in v redu.

Sedaj, ko je orjak ure in ure negibno ležal v svojih težkih obvezah, je prvič imel čas, da je malo premislil svoje preteklo življenje — na bodoče si ni upal misliti. Premislil in spoznal je, da so na svetu še druge moči, silnejše, dragocenejše in bogatejše od surove sile, moči, ki ustvarjajo in zidajo ne samo za hipno sedanost, temveč tudi za srečnejšo bodočnost.

Pohlevnega, resnega in vase pogreznjenega pohabljenca so spravili domači z vso ljubeznijo domov, v hišo. Ker je vladalo odslej najlepše soglasje in medsebojno razumevanje. Za Miho sta vneto skrbeli mati in sestra, čipkari- ca Francka. Kaj spretno jima je pomagal študent Jože, v poznejših letih znan zdravnik in pomočnik revnih in zatiranih. Brat Nace je spretno vodil gospodarstvo, ki je pred njegovo mirno roko uspevalo in cvetelo. Janko nekdanji neugnanec, je postal mehanik in je pozneje, po vojaški službi, kar ostal pri letalcih. Meja domačega posstva mu je ostala preozka, in skoraj že tudi meja vse lepe domovine. »Enkrat te vzamem s seboj, Miha,« je obljubljal bratu, da boš videl, kako širok je svet. Ta pa je žalostno odkimal. Spoznal je bil, da je bil vse preveč zahteval sam zase, zahteval na račun drugih. Zato je imel danes manj kot vsi ostali.

»Revež,« je vzdihnil stari župnik ko se je spomnil nanj, »pa saj sem mu vedno pravil: Bog že ve, zakaj kozi rok odbije.«

Nikdar več ni Miha popolnoma okrevl, nikdar več ni bil »general«, nikdar več tisti, ki bi imel edini pravico. vsem gospodovati — zato pa je živel v mir-

nem prijateljstvu in spoštovanju svojih domačih, svojih sosedov in prijateljev. »Da, da,« je vzdihnil včasih, »zdaj vem, kar nisem hotel vedeti prej: pravica ni za enega, pravica je za vse.« Tako je,« mu je pritrdil stric Šime. In tako mu pritrdimo tudi mi.

Marija Zeljeznova-Kokalj:

Petelinček uskok

Lep je bil petelinček Bliskal se je v soncu; mlad je bil kakor rosa in junaški kakor lunica, ki se ne boji noči

Mamica koklja ga je karala: »Ne bo di prevzeten, sinček! Ne obračaj pogledov čez plot. Sosedov petelin Marko je hud.«

Sinčka petelinčka pa je jezila mate rina beseda in še bolj je sanjaril o junaštvu.

»Kikiriki,« je zapel in zafrfotal s krili.

Mamica koklja je zmajala z glavo in vzdihnila. Vodila je drugi rod piščančkov in odšla z njimi iskat sončen prostorček.

Sinček petelinček je spet zakikirikal, zaprhutal s krili in se pognal na plot. Sosedov petelin je zagodrnjal: »Pojdi mi s poti, zelenec!«

Sinček petelinček je bil hudo užaljen. Skočil s kviška na starega Marka.

»Če že hočeš boj, potem se bova borila viteško,« je dejal Marko. »Deset korakov nazaj!«

Sinček petelinček je ubogal Kri mu je vrela. Sosedove putke so občudovale njegovo lepoto in mladost. Pomilovale so ga. Poznale so Marka, ki se ni ustrašil same lisice. Prestrašene so se stisnile v kot in sledile krvavi borbi.

Moči so zapuščale petelinčka. Marko ga je izpustil in zaničljivo dejal: »Preponosen sem, da bi si onečastil svojo petelinjo čast s tvojo smrtjo. Pojdi in ne vrni se več!«

Sinček petelinček se je osramočen prikradel na domače dvorišče. Ves krvav je bil.

Mamica koklja se je zjokala nad njim. Kako klavrn je bil!

Hudomušni kokošiji rod mu je vzdela ime petelinček uskok.

Ko je dorasel in se košatil med svojimi putkami, so mu sosedove nagajale:

»Hej, petelinček-uskok, kokorikok!«

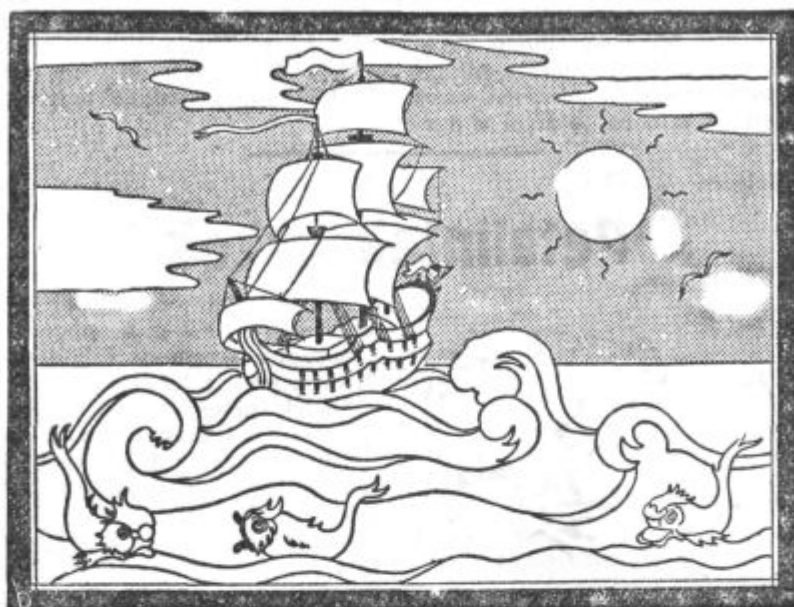
Ni se jezil, zakrilil je in zapel:

»Kikiriki,

kdo pa v mladosti nikdar ne znoril!«

Obdarujte svoje z svojimi izdelki

Barvorezi kot okras strežnega podstavka.

Poizkusite najprej in če vas bo veselilo, se lotite večjega in težjega barvoreza, s katerim okrasite po vzorcu naše slike strežni podstavek. Sliko v razmerju velikosti podstavka povečajte tako, da najprej sliko, nato pa podstavek razdelite z mrežo enakega števila kvadratov. Za nebo in morje potrebujete dva različna odtenka modre barve. Delfine izrežete iz srebrnega papirja in prevlečete njihove obrise s tanko črto črne barve. Sonce izrežete iz zlatega papirja, žarke pa narišete z zlato bronzo. Za galebe uporabite bel papir, enako za oblake in za morsko peno. Ladjo narišete in pobarvate kar naravnost na podstavku, vendar pa naj bodo jadra iz papirja in nalepljena. Vse nato večkrat prevlečete z lakom in obrobite s črnim robo.

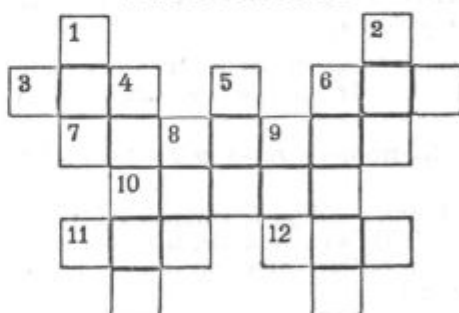
Prepričani bodite, da bo tudi tako darilo povsod z veseljem sprejeto.

Rešitev križanke

Vodoravno: sok, pokal, se, ar, koča, omet, to, poraz, omara.

Navpično: moka, so, karo, peč, so, če, atom, miza, ora, po, ar.

Križanka

Vodoravno: 3. poljsko orodje, 6. pevski glas, 7. dekle ob poroki, 10. luč jugoslovenstva, 11. ozka izhojena pot, 12. neodmenska naklonitev.

Navpično: 1. oprijemalni, varovalni, rastlinski izrastek, 2. ploskev ki nas nanjo priklepa težnost, 4. sladkovodna riba, 5. plačilno sredstvo, 6. knjiga zemljevidov, gorstvo v severni Afriki, svila, metulj itd., 8. prometilo, 9. tekočinska posoda.

